

Remissvar

Datum för beslut
2025-03-06

Beteckning
GD-beslut 19/2025
Dnr SBU 2024/880
Er beteckning
Dnr S2024/01966

Till
Socialdepartementet

Remissvar för Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård

Bakgrund

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på betänkandet Stärkt medicinsk kompetens i kommunal hälso- och sjukvård, SOU 2024:72 (dnr S2024/01966).

SBU:s lämnar synpunkter på de förslag som kan bidra till att stärka vårdutveckling och forskning inom den kommunala hälso- och sjukvården och som tas upp i kapitel 7. Läkarprofessionens organisationstillhörighet som tas upp i andra kapitel är en huvudfråga för betänkandet. Tillgång till och närvaro av läkare är en nödvändig förutsättning för kommunal hälso- och sjukvård, men SBU tar inte ställning till hur den resursen organiseras.

Synpunkter från SBU

SBU delar utredarens syn på att rätt kompetens och möjlighet till kompetensutveckling för legitimerade vårdprofessioner som deltar i den kommunala hälso- och sjukvården är en viktig grund för att yrkena ska uppfattas som attraktiva, och en förutsättning för att kunna erbjuda en effektiv och patientsäker vård. Det är dessutom en viktig grund för att kunna bedriva forskning och vårdutveckling i den miljön – något som i sin tur behövs för att vårdinsatserna ska kunna utvärderas på ett vetenskapligt sätt.

SBU saknar dock en diskussion om kopplingen mellan hälso- och sjukvård och åtgärder som utförs i enlighet med socialtjänstlagen. Det har inte ingått i utredningens direktiv, men kopplingen och behoven av samordning kan trots det behöva nämnas. Det finns inte någon klar gräns mellan sjukvård/rehabilitering och omsorg, och de personer som behöver insatserna har ofta behov av att hälso- och sjukvård och omsorg erbjuds på ett samordnat sätt. Forskning, implementering och utvärdering av insatser i kommunal hälso- och sjukvård behöver därför bedrivas i samarbete med verksamma inom socialtjänst och omsorg.

Synpunkter på specifika förslag och bedömningar:

7.2.6 Förslag: Genomför det redan lämnade förslaget från utredningen SOU 2024:9 om att införa ett nationellt VULF-avtal som även omfattar arbetsterapeututbildningen och fysioterapeututbildningen.

Förslaget förväntas leda till bättre tillgång till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i kommunal hälso- och sjukvård under utbildningen till sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut (för läkare och tandläkare finns sedan tidigare motsvarigheterna ALF och TEU). Förslaget förväntas också bidra till att möjligheterna till forskning för vårdprofessionerna förbättras.

SBU tillstyrker förslaget. Oavsett var inom hälso- och sjukvårdssystemet en student efter examen väljer att arbeta är kunskap om kommunal verksamhet viktig för förståelse av sjukvårdssystemet som helhet. Att utvidga VULF till fler vårdprofessioner än tidigare föreslagna sjuksköterskestudenter är en fördel eftersom professionerna behöver varandra för att kunna erbjuda fullvärdig vård. För arbetsterapeuter och fysioterapeuter kan det vara särskilt viktigt att omfattas eftersom de professionsgrupperna är mindre än sjuksköterskegruppen.

Att genom via särskild statlig finansiering skapa möjligheter för forskningsutbildning för vårdprofessioner i kommunal verksamhet kan bidra både till kompetenshöjning och till forskning om insatser i en miljö där omställningen till god och nära vård driver på utvecklingsbehoven.

7.2.7 Utredningens bedömning: Akademiska miljöer som etableras gemensamt av kommuner, regioner och lärosäten har betydelse för kunskapsutveckling och attraktivitet inom den kommunala hälso- och sjukvården. Åtgärder för att stärka området bör hanteras inom regeringens myndighetsstruktur för forskning och innovation.

SBU håller med om bedömningen och tror att den här typen av gemensamma miljöer kan vara särskilt viktiga för forskning och utveckling inom kommunal hälso- och sjukvård. Det kan för en enskild kommun vara svårt eller omöjligt att själva bygga egna miljöer. Miljöer som omfattar både region och kommun kan dessutom främja samarbetet mellan olika vårdnivåer (en fördel eftersom berörda patienter ofta behöver insatser från både primär- och specialistnivå) och mellan olika professioner när deras tillhörighet i den kommunala vården skiljer sig, som för närvarande: läkarprofessionen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2025-03-06. Projektledare Anna Christensson har varit föredragande. Samrådande har varit avdelningschef Jenny Odeberg.